

Odkoder so spodili naše duhovnike...

(Pismo nesrečnega istrskega kmeta)

Iz župnije, ki jo je slovenski duhovnik več let upravljal in s katere je moral radi fašističnih šikan zbežati, je priprosto istrski kmet poslal temu duhovniku res ganljivo pismo. Naj priponimo se, da je na to povsem slovensko faro v Istri prišel mlad italijanski duhovnik. Iz pisma bomo navedli samo glavne odstavke, ki so najbolj značilni za dušo slovenskega kmeta v Istri in za njegovo gledanje na usodno izpremembo v verske in narodnem pogledu, ki nastane za vernike v trenutku, ko na mesto slovenskega dušnega pastirja stopi Italijan. Pismo je bilo pisano že majnika 1933. Kraja ne navajamo, da ne bi škodovali nesrečnemu kmetu.

»Sporočim Vam, kako se pri nas godi zdaj v teh majnikovih večernih urah. Tički v gozdu in po planinah se veselijo. Tudi mi smo se veselili in smo željno in veselo pričakovali molitve, posvečene Mariji, in rožni venec. Veselila nas je pesem Matere božje, ker so peli vsi jeziki enoglasno tistikrat, ko ste bili Vi pri nas. Zdaj se je to veselje spremenilo v veliko žalost. Naš nov poslanec (duhovnik) nam je prepovedal slovensko petje pred Materjo božjo. Rekel je, da Mati božja nima potrebe molitve in petja v našem jeziku. Ako bodo naši ljudje peli po slovensko, jih bo dal zapreti. Ko je to naznanil, je razžalil srce vseh in vsi smo se milo spogledovali, fantje in dekleta, mladi in stari. Vse ljudstvo je bilo žalostno! Vi ste ustanovili Marijino družbo in tudi bratovščino pre-

svetega Sreca Jezusovega. Zdaj pod tem poslaneem vse peša, vse se bo zgubilo. Kakor spomlad, ko pokriva rodovitno zemljo mnogovratne rožice, tako smo se veselili Marijinega petja. Zdaj bo ta naš poslanec in župnik vse uničil. Prej smo častili Srce Jezusovo vsaki prvi petek v mesecu, zdaj nič več. Oh, kako velika nesreča nas je zadela, ko so nam spodili naše velečastne župnike in učnike, naše misijonarje, ki so sejali svete nauke in delili svete odpuške.«

Svoje pismo zaključuje istrski kmet s prošnjo na škofa: »O, milostljivi in veličastni gospod škof, prosimo, ne dajte temu duhovniku oblasti, da uniči slovensko pesem.«

Kdo ne bi sočustvoval s tem človekom in z njegovimi rojaki.

Lajhi — kateheti

Italijan-ke šolske uredbe so z začetkom šolskega in deloma kalendarskega leta vpeljane tudi v Trstu. Tako je padla najvažnejša točka tržaške avtonomije. Ena izmed posledic je bila tudi ta, da je oblastivo hotelo izločiti vse veroučitelje duhovskega stanu ter vsa pouk verstva izročiti laikom. To se znenkrat ni izvedlo vsled odpora z druge strani. Vsekako bo obveljalo, da se ne bodo več imenovali definitivni kateheti, ker tega stara Italija ne pozna, nivalirati pa je treba za vsako ceno.

Kam s tržaškim starim mestom?

O regulaciji tržaškega starega mesta se letos veliko piše, ker je vlada odobrila načrt za napravo nove 20 m široke ulice od srede korsa, kjer so bila nekdanja mestna vrata Riborgo (Slovenci so rekali Razburje), tja do cerkve Starega Sv. Antona. Nova ulica bo 800 m dolga. Glavno poslopje na nji bo Fašistovski dom, ki bo zavzel 40 m v pročelju. V zdravstvenem pogledu je pač dobro, da se gnilo in zatohlo staro mesto iztrebi. V skrbih bodo kajpak starinarji, kam zdaj s svojo kramo. Se težje je

vprašanje, kam preseliti kakih 6000 najubožnejših Tržčanov, ko začne kramp svoje delo. Značilno je za dobo in kraj, da so gospodje zamislili, napraviti daleč zunaj mesta stanovanjske hiše po vzoru laške mizerije, kar označujejo z besedo »quartieri minimissimi«, pri čemur je tudi idiom puro neumiljeno pohabljen. Tako stanovanje bo čisto navaden skedenj, v katerem bo nameščeno vse kar družina premore.

Povsod slovanski sledovi v Trstu

Dokumenti davnine.

O srednjeveškem Trstu se splošno misli, da je bil čisto laški. To ne drži. Za danes samo en primer. Ker so jeli staro mesto podirati, so se spomnili pri »Popolo di Trieste« na še obstoječi in restavrirani srednjeveški stolp Kukerno (Cucherna). Imenovani list predlaga, naj se stolpu staro tradicionalno ime spremeni, ker da »že od daleč snurdi po tujščini«. Beseda nima nobenega smisla »ne v lurskanskem ne v beneškem dialektu«. Razlagajo ga iz besede kukari (gledati). Primerjaj nemško hug' ins Land). Nekdo pa je razlagal to iz besede Cao Chiara. Beseda Cao je v rabi na starih tržaških kartah za »dolino« (tako imenovani list), torej pristni slovenski »kala«. Kukerna je bil po tej razlagi stolp pri Klarinem kalu. Naj bo karkoli, dokaz je, da Slovenci niso prišli v Trst ne pod Francmom Jožetom ne pod Marijo Terezijo, kar se splošno veruje v Italiji. Lahko radi zatrjujejo, da se zgodovina ne da izbrisati. Torej čemu preminjati imena?

Zoper

slovenskega duhovnika

Župni upravitelj Ivan Bidovec je bil tožen pri višji gosposki v Trstu. Tožili so ga, da pri poroki bere v slovenskem jeziku predpisane paragrafe iz civilnega zakonika. (V Italiji se po konkordatu mora po izvršeni cerkveni poroki prečitati besedilo državne postave o zakonskih dolžnostih. Bere se po laško, ker tako zahteva fašizem, a prizadeji v mnogih primerih nič ne razumejo.) Kolikor je raznim Dolinčanom znano, ta obtožba ne odgovarja dejstvom. — Fašisti so v zadnjem času postali goreči kristjani. Začeli so šolarjem deliti italijanske molitvenike zastojni. Otroci ne marajo dosti za to, a sila je neumljena.

Zinil ie prav pametno

Na Dobrebodu so tudi imeli svoj politični dogodek v novem letu. Domači veljak in dolgoletni fašist Audrej Gergolet, občinski mirovni sodnik, je bil od deželnega las, tajništva suspendiran za nedoločeno dobo od vseh časti v stranki in predlagan na višjem mestu za še večjo kazen. Kaj pa je naredil? Dolže ga, da je domačemu župniku rekel, naj opusti branje laškega evangelija pri nedeljski službi božji. Torej brž, ko človek zine prvo pametno...

Ker so zapeli slovensko pesem

V Prvačini na Vipavskem imajo seveda tudi fašistični »Dopolavoro«, ki ga vodi postajni načelnik. Tudi po drugih vaseh so železničarji zisti, ki tvorijo jedro fašističnih organizacij. Razen železničarjev, učiteljev in občinskih načelnikov so vasi še povsem slovenske. Tudi v Dopolavoru so seveda mnogi Slovenci, ne da bi bili v resnici fašisti. Na en ali na drug način jih znajo zvabiti v društvo. Fašisti pa imajo s temi svojimi »prosvetnim« organizacijami zelo pogosto smolo. Tako se je zgodilo, da so slovenski fantje v »Dopolavoru« v Prvačini zamoljajali slovensko pesem. Brž so se našli fašisti, ki so naznanili prvaški Dopolavoro goriskemu vodstvu. Iz Gorice je prišla takoj kazna. Načelnik in še neki drugi uradniki sta morala plačati precejšnjo globo.

Avstrija izpodriva

naše revije!

V zadnjem času prihajajo s Koroškega ropet pritožbe glede odprave slovenskih časopisov, ki prihajajo iz Jugoslavije. Poročali smo že, kako avstrijski cariniki zacarinajo vsako pošiljko časopisov. Če naročnik preime več izvodov, mora za pošiljko plačati carino ki z vsemi pristojbinami znesse približno 1 šilling. En šilling, to je že denar. Naročnik naj torej plačlo naročnine plača še posebno pristojbino avstrijskega oblastvo? Tisto, da ne bo ostal dolgo časa naročnik takšnega časopisa, za katerega mora plačevati vse možne takse!

Vprašamo avstrijska oblastva še enkrat, ali hoče napraviti red v tem pogledu. V nasprotnem primeru bo treba od naših oblastev zahtevati, da odgovore s primernimi protikrepi. Bomo videli, kateri knjižni trg bo potem bolj trpel, avstrijski ali jugoslovanski?

V. z. »JUGOFA« k. d. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod Š. Br. 19431 od 4. XI. 1933

Štiri žrtve skrivnostnega okuženja

Vodnjak ohuzen z vodo, ki teče skozi grobove

Iz Bihača poročajo: V vasi Glince, eazinski okraj, se je te dni zgodil slučaj zastrupljenja, ki je zavl v črno družino Nikole Petroviča, enega najuglednejših gospodarjev v vasi. Pred štirinajstimi dnevi je zbolela Petrovičeva 14 letna hčerka. Začela je bruhati, drugi dan pa je kazala znake norosti. Dva dni pozneje sta Petroviču zbolela še dva otroka in sicer 16 letni sin in 18 letna hčerka. Tudi ta dva sta kazala iste znake bolezni. Oče je poklical zdravnika, ki je pri vseh treh bolnikih ugotovil zastrupljenje. Deset dni po zastrupljenju je vsem trem umrla kri v očih, nos in usta in so vsi trije umrli v strašnih bolečinah. Pred štirimi dnevi je Petroviču obolel četrti otrok, 25 letna hčerka.

ka, ki kaže iste znake bolezni in je gotovo tudi ona zapisana smrti. Pod vaškim pokopališčem leži Petrovičev vodnjak, v katerem se je pred štirinajstimi dnevi na površini vode pojavila črna mastna smetana. Kmetje pripovedujejo, da je bilo v vodnjaku letos veliko več vode kakor kdaj prej. Mislijo, da je mastna smetana, ki se je pojavila v vodnjaku, nastala na ta način, ker voda, ki teče v vodnjak skozi grobove, zbira strupene soka in pline iz zemljišča, na katerem so pokopani mrtveci. Nujno potrebno je, da zdravstvena oblast da analizirati vodo iz vodnjaka in prepove kmetom uživanje te vode, ker je nevarnost, da postanejo žrtve zastrupljenja še drugi ljudje.

Mariborske nedeljske vesti

Maribor, 28. januarja.

Univerz. prof. dr. Hauptman v Mariboru

Dva večera je predaval odlični in sloveči naš zgodovinar in znanstvenik vseuč. prof. zagrebške univerze dr. Ljudmil Hauptman v tukašnji Ljudski univerzi. S prisrčnimi uvodnimi besedami ga je pozdravil predsednik tukašnje Ljudske univerze ing. Kukovec. Prof. dr. Hauptman je v blestelih izjavah razstrel mačih pojav velikega nemškega državnika Bismarcka v zvezi s pojavom in bistvom pruskega duha. Drugi večer pa je razvil sijajne in geografske ter historične utemeljitve našli o podonavskem problemu. Občinstvo, ki je dvorano prejšnjega kina Apolo povsem napolnilo in med katerimi je bilo zlasti mnogo bivših dijakov in učencev prof. dr. Hauptman, so sprejeli tehtna in globoko povzeta izvajanja s hvaležnostjo in toplimi aplavzom.

† Prof. Nikolaj Žagar

V častiljivi starosti 83 let je umrl v tukašnji splošni bolnišnici upokojen prof. tukašnje klasične gimnazije Nikolaj Žagar, ki je vzgojil generacije našega slovenskega izobraženstva, ki se je v mladosti šolalo na mariborski humanistični gimnaziji. Bil je goreč klasik in v klasičnih vedah široko naobrazan mož, ki pa je imel za dijake vedno odprto srce. Doma je bil iz Vinice pri Črnomlju. Bodi blagomu pokojniku in učencem možu ohranjen trsten spomin!

10 let dela na glasbenem polju.

Gospod Franc Germ, znani kapelnik prejšnja »Katališke omladine« in »Danice«, obhaia te dni 10 letnico neumornega dela kot kapelnik in delavec na glasbenem polju »Danice«, so priredili v soboto zvečer v proslavo 10 letnice svojemu kapelniku lep in priserčen družabni večer v Omladinskem domu. Do 80 njegovih prijateljev se je udeležilo te proslave, med njimi gvardijan p. dr. Haric, župnik predmestne frančiškanske župnije p. Valerijan Landerjott in bivši narodni poslanec Fr. Zebot. Veselo in slavnostno razpoloženje so povečali člani »Danice« odseka z izredno uspešnimi šaljivimi prizori in godbi. ki je izvajala izbrane komade. Prijetna beseda priznanja g. ljubljantu Germu za njegovo veliko delo na prosvetnem in ljudsko-glasbenem polju so izrekli g. Zebot župnik p. Valerijan Landerjott in g. Mirko Geraš. Danes dopoldne se je vršila v baziliki Matere Milosti ob pol 12 slovesna služba božia, pri kateri je imela godba »Danice«, dopoldne pa je bila v Mladinskem domu slavnostna akademija s koncertnimi in oderskimi točkami ter slavnostnim govorom.

Svetosavska proslava

se je vršila snoči v unijski dvorani v poštastiv spomina velikega prosvetitelja sv. Sava. Proslava je bila izpolnjena z lepim koncertnim programom, pri katerem so sodelovali priljubljena koncertna sopranistinja gospa Tonka Hinterlechnerjeva, ki si je ob priliki svojega nedavnega debuta na mariborskem koncertnem odru na Devovem večeru Glasbene Matice pridobila splošne simpatije, znani

trio Brandl, ki se je pravkar povrnil iz uspešne koncertne turnee po Češkoslovaškem, pevski zbor Početniške zveze pod vodstvom svojega mariborskega dirigenta prof. Schweigerja ter vojaška godba pod taktirko kapelnika kapetana Svoboda. Vse točke koncertnega programa so se izvajale s priznanim umetniško virtuoznostjo ter so dosegle pri številnem občinstvu popoln uspeh.

Arabi v mariborski kehi

Dvoje zagorelih, kot kava rjavih in v razcapano obleko odetih mladih močencev se je znašlo včeraj na naši maji ter jo prekorajčilo. Padla sta pa hitro v roke obmejnih stražarjev, ki so ju prepeljali v Maribor ter oddali policiji. Oba lomita le francoščino, njun materni jezik pa je arabščina ter sta doma iz solčne Afrike. Eden se zove Ben Mati Mohamed, drugi Belajesi Hamet. Po dolgem izpraševanju so na policiji izjavili od obeh resnic: fanta sta služila v nekem arabskem regimentu v Franciji, pa sta lo ob ugodni priliki potegnili in šla križem po svetu. Klatila sta se po Nemčiji, preko Avstrije sta slednjč dospela k nam, rada pa bi nazaj na jug, kjer ni sneha in zime. Policija je oba ubežnika oddala vojaškemu poveljstvu, ki deloča, kaj se zgodi s vojaškimi ubežniki iz drugih držav.

Zaklani praščil izgini!

Mesar Fingust iz Rač je pretekli petek shranil v klavniški hladilnici šestero zaklanih pišev, ki jih je hotel na včerajšnjem trgu razprodati. Eden od praščev, ki so viseli v hladilnici, pa je na nerazumljiv način izgini iz zaklene šrambe. Fingust je tatvino pravičja, ki je bil vreden 500 Din, prijavil tukašnji policiji.

Sladkor namesto saharina

Sladki saharin je za območje švancarje najprilavnejše blago. Lahko se spravi v denar in pri tem mnogo zaslužil. Ni čuda, da se vračilo v švancarji trgovini s saharinom mnoge zlorabe ter je treba precejšnje nazljivosti, da se ne nasede sleparjem. Na originalen način je nekdo oslepil neko Barbaro M. Prodaj li je zavojček pol kilograma saharina, za katerega je dala 200 Din. Pri poskušanju je ugotovila, da so kristali prav sladki, ko pa je doma blado še enkrat pregledala, je ugotovila, da je kupila namesto saharina sladkor. Prodajalec ji je prodal dobeloznani kristalni sladkor, ki se po znanjosti skoraj ne razločuje od saharinskih kristalov.

Rdeči petelin

V Vrhovodu 85 je izbruhnil snoči požar Posvetilo in zagorelo je pri posetniku Francu Lesniku, in sicer se je vnelo gospodarsko poslopje. Zgorelo je celo poslopje s švedni in hlevom. Živino so še pravčasno rešili, v plamenih pa je končalo 20 kokoši. Gasilec se je posrečilo rešiti stanovanjsko hišo, kar je bilo združeno z velikimi napori, ker je primanjlovalo vode. Za vzrok požara se že ne ve, verjetno pa je, da je podtaknil kakšen tuje namenoma, ker so čuli domači malo pred izbruhom ognja srdito lajanje psa.

Pri nemških katoličanih v Jugoslaviji

Že 11. decembra 1933 je »Kölnische Volkszeitung« priobčila članek »Pri nemških katoličanih v Jugoslaviji«, isti članek je izšel mesec nato v drugem nemškem katoliškem listu »Germania«. Članek nosi datum iz Budimpešte in pod njim stoji šifra A. K. Priobčujemo glavne misli teh člankov, ki imajo seveda namen, da bi v Nemčiji in v svetu sploh zbudili pozornost na Nemce v Jugoslaviji, samo v informacijo. Članek — objavljen dvakrat v dveh največjih nemških katoliških listih — tudi prica, kako se Nemci zanimajo za svoje brate, tudi za tiste, ki se jim dobro godi. Bravci naj tudi primerjajo krivice, ki se baje godijo nemškim katoličanom pri nas, s tistimi, ki jih trpe katoliški Slovenci na Koroskem!

Katoliško Nemstvo v Vojvodini ne daje enotne slike. Nemški katoličani v Banatu se ne odlikujejo posebno po verskem življenju; seveda na to izrecno nemška napaka, kajti versko življenje v temesvarski škofiji je že 50—60 let zanemarjeno. Temu nasprotno se Nemci v Bački lahko postavijo kot doori katoličani in so sami lahko zgled katoličanom druge narodnosti. Njihova duhovščina je bila po večini vzgojena v strogi jezuitski šoli v Kaloci in Nemci iz Bačke so dali lepo število duhovnikov, redovnikov in učiteljev. Preobrat leta 1918 je ustvaril nov položaj. Bačka je bila odrežana od Madjarske in s tem tudi od kalocske nadškofije, za škofijskega upravitelja v Subotici, kjer je bila začasno ustanovljena škofijsko upravnistvo, je bil imenovan dekan Budanović. Ta je Bunjevci (tako se imenujejo katoliški Slovani v tej deželi) in že v semenšču, kjer je študiral bogoslovje, je bil znan za panslavista. Čeprav živi v njegovi škofiji samo 110.000 katoličanov slovenske narodnosti in čeprav so imeli ti samo 28 svojih duhovnikov, si je postavil upravitelj za svoj smoter, da bi škofiji polagoma dal slovenski značaj. Ker je mnogo duhovnikov po preobratu odšlo na Madjarsko, je nastalo veliko pomanjkanje duhovščine. G. Budanović se ni posrečilo, da bi s pospešeno vzgojo pridobil med jugoslovanskim ljudstvom dovolj narasčaja za svojo duhovščino in zato je moral to vprašanje prepustiti toku časa.

Nemško gibanje je zajelo tudi nemško duhovščino

Po prvih letih splošne zmede so se nemški katoličani orientirali. Svoje sinove pošiljali v šole redovnikov. Nemški dijaki študirajo na gimnaziji hrvatskih jezuitov v Travniku. Poleg tega obiskujejo šole hrvatskih frančiskanov. Kakor že pod Madjarsko, tako tudi danes dajo iz sebe dvakrat toliko teologov in redovnikov, kakor Bunjevci ali Madjarji. Razlika med včeraj in danes je ta: Nemška duhovščina se je kazala pod Madjarsko, oziroma pod Ogrsko, nasproti svojemu ljudstvu popolnoma indiferentno v narodnem pogledu. Danes pa je nemško zavedna in se krepko drži svojega ljudstva. To je naravni učinek nemškega gibanja, ki se je začelo v Bački že za časa vojne,

a je po vojni zajelo vse Švabe z elementarno silo,

— pišeta »Kölnische Volkszeitung« in »Germania«. Škofijski upravitelj Budanović je bil — v nasprotju z nadškofom Rodičem v Beogradu — nasproten (feindlich) nemškemu gibanju že spočetka. Na eni strani ni verjel v njega trajnost, na drugi ga je po pomoti smatral za protestantsko gibanje. »Če je nemška duhovščina bila pod Ogrsko madjarsko orientirana,« meni g. Budanović, »naj bi se dala zdaj vpreči v voz velikohrvatskih interesov.« Medtem ko je nadškof Rodič vsakega nemškega teologa poslal za eno ali dve leti v Nemčijo študirati, da bi se naučil nemškega jezika in navzel nemškega duha (deutsche Geistigkeit), je g. Budanović prepovedal švabskim teologom študirati v Nemčiji. Prepovedal je tudi bogoslovce, da bi se udeležili teološkega tečaja v Velikem Bečkereku od 16. do 26. avgusta, na katerem so predavali profesorji iz Nemčije: Kösters (Frankfurt), dr. Bierbaum (Münster), Hüffer (Paderborn) in p. Koth. Nadalje je g. Budanović odklonil sodelovanje z nemškim »Kulturbundom«.

To ravnanje g. Budanovića je vznemirilo nemško katoliško duhovščino; to toliko bolj, ker je gospodarski položaj škofije finančno slab in ker morajo verniki za vzgojo duhovščine plačevati visoke prispevke in so prav nemški katoličani dobri plačniki. Vedno bolj se oglašajo glasovi, ki zahtevajo spoštovanje nemških želja. Nemška duhovščina se tudi razburja, ker je banatski zdravnik dr. Hasslinger začel poleti izdajati nov list, ki je v ostrem nasprotju s službenim nemškim vodstvom. Za dr. Hasslingerjem ne stoji samo »srbska« krogi, temveč tudi prostozidarji in tako nastaja nevarnost, da se zanesajo veri in cerkvi sovražne ideje med švabsko ljudstvo. Kdor ne podpira nemškega gibanja, daje potuho cerkvi sovražnim težnjam dr. Hasslingerja. Morda so bili ti vidiki, ki so dovedli škota Budanovića do tega, da je poslal na nemško učiteljske v Novem Vrbasu enega izmed svojih najboljših katehetov. Ta korak smatrajo Nemci za znamenje večjega razumevanja nemških želja.

Pri sestrah naše Ljube Gospe

V drugem delu obravnava A. K. delovanje šolskih sester naše ljube Gospe v Jugoslaviji. Tudi ta napada škota Budanovića, češ, da »forsira« slovensko vzgojo narasčaja teh sester. Čeprav je med njimi malo Jugoslovanek po narodnosti. Od 20 njihovih hiš je 18 nemških in madjarskih in samo dve sta v rokah slovenskih sester. Sestre učiteljice se vzgajajo na nemškem učiteljskem v Novem Vrbasu in Madjarske na madjarskem učiteljskem v Beogradu. Po mnenju nemških listov »bodo vsi zavodi šolskih sester brez nemškega in madjarskega narasčaja popolnoma izumrli. Med nemškimi sestrami se zdaj opaja gibanje, ki stremi za tem, da bi si ustanovile lastno nemško provinco. To je združeno z mnogimi težavami. »Nemške sestre so se z občeudovanja vrednim junaštvom uveljavile in niso doslej opustile nobene postojanke.«

Bivši komunistični poslanec Torgler, ki je bil obtožen soudeležbe pri požigu nemškega državnega zbora, je zaprt v Berlinu, in sicer v Berlin-Plötzsee. Na sliki ga vidimo, kako se spreha na dvorišču ječe. O njem so se razširili glasovi, da se slabo počuti, zato objavljajo zdaj nemški listi njegovo sliko.

Mož, poslušaj in sramuj se!

Mož, ali veš, koliko napravi vsak dan tvoja žena? Kot egoist gotovo nimaš pojma o tem. Zato beri vsaj nekaj statistike o ameriškem gospodinjstvu:

Gospodinja, ki je 15 let poročena, je v tem času umila toliko krožnikov, da bi se nenadoma dvignilo devet ogromnih stebrov, izmed katerih bi bil vsak tako visok kakor najvišji nebotičnik v Ameriki, ako bi bila te krožnike nalagala drugega na drugega. Ob koncu svojega zakonskega življenja pridna gospodinja lahko računa, da je 5 let svojega življenja žrtvovala za pomivanje posode. In če ti speče jabolčnik, potem mora za to opravilo napraviti 105 korakov. Povsem tem lahko zračunaš, koliko korakov mora storiti za to, da ti pripravi popolno kosilo. O drugem delu v kuhinji kar molčimo! Iz tega bi nastala kilometre dolga pot.

Sramuj se in poslušaj dalje! 39,5% izmed ameriških zakonskih mož je na zadevno vprašanje odgovorilo, da pomagajo svojim ženicam pri pomivanju. Zanje je to res odvratna reč, vendar jo opravljajo. Dalje je bilo izračunano, da porabi gospodinja povprečno 7 ur, to je 2500 ur na leto za delo v kuhinji.

Kuhinja v obliki podkve.

Kdo naj bi torej hotel pomagati tako prizkušeni ženi? Ameriški arhitekti so pričeli misliti na to, da bi gradili kuhinje v obliki podkve, nadalje da bi kuhinjsko delo racionalizirali po načelu tekoče verige. Obdelovanje surovine bi se začelo na enem koncu podkve, nadaljna kuharska umetnost bi se razvijala postopno okoli gospodinjice, dokler bi končno ne bile prispale na drugi konec podkve popolnoma pripravljene. Na tem koncu bi bil vhod v jedilnico. Tako bi hojo gospodinjice omejili na najmanjše. V tej moderni kuhinji bi gospodinja napravila za jabolčnik samo 22 korakov mesto 105, kakor doslej.

Kdor torej ljubi svojo ženo, naj zgradi kuhinjo v obliki podkve ali črke U.

Prozorni dežniki!

Zadnja pariška moda je prinesla tudi prozorne dežnike. Tako se pešcu ni treba več bati, da bi ga zamisljena dama po nesreči sunila z dežnikom v oko; kajti zagledala ga bo skozi prozorni dežnik že na daljavo. Dežniki so narejeni iz gumirane svile, ki je prozorna. Drugi so zopet iz neke vrste blaga, ki je zelo podobno vosku. Držajo so nenavadno veliki, tako da lahko v nje spraviš gumijaste čevlje brez pet!

Zakaj uporabljaj Puder Tokalon s smetanovo peno

V pudru Tokalon je čisti cold cream, stločen v lepo nežno peno in potem zmešan z najfinjšim in na zraku posušenim pudrom.

Mati s 69 otroki

Revija »Umschau« je nedavno poročala, da je neka mati imela 53 otrok. V zadnji številki priobčuje ista revija še bolj senzacionalno vest. Gospa Bernhard Scheinberg, ki je leta 1911 umrla v starosti 56 let in je živela v Avstriji ob nemški meji, je dala življenje 69 otrokom. Štirikrat je imela četvorčke, sedemkrat trojčke in 16 krat dvojčke. Nikdar ni imela samo po enega otroka. Značilno je tudi, da se je njen mož po njeni smrti vnovič poročil in da je imel z drugo ženo 18 otrok. Leta 1931 je bil še čil in zdrav, kljub temu, da je štel že 77 let.

Zdrav človek proizvaja vsak dan toliko toplote, da bi z njo lahko segrel 2600 litrov vode za eno stopnjo Celzija.

Oves in koruzo

knjipe najceneje pri tvrdki.
A. VOLK, LJUBLJANA
Vestrgovina s štrom
Resljeva cesta 24

»Javor«

lesna industrija. Logatec.
Ljubljana, Masarykova c.
št. 12 - prodaja pohištvo
iz zaloge na hranilne
knjižice in na obroke. (1)

Prof. Masaryk, pred
sednik Čehoslovaške re-
publike pravilno govori in
piše osem jezikov.

Telefon 2059

Premog
»uha drva
Pogacnik, Bohoričeva
ulica 5

Pred nakupom si ogledite veliko razstavo otroških in igračnih vozov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, trikotljev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »FRIBUNA« F. Batja, Ljubljana, Karlovska c. 4. Najnižje cene! — Cenik franko.

20.000 delavcev koraka proti Londonu

Delavci iz Škotske na pohodu v London. Iz Glasgowa se je dvignila ogromna množica delavstva na protestni pohod proti Londonu. Vodi jo poslanec Mac Govern. Računajo, da bo množica narasla do Londona na 20.000 mož.

Pismo starejše gospe mladi dami

Državnik in publicist Jusus Möser, ki je živel od l. 1720 do 1724, je objavil »Pismo starejše gospe mladi dami«:

»Svojemu možu delate krivico, ljubi otrok, ako o njem mislite, da vas zdaj manj ljubi kakor poprej. On je ognjevit, delaven človek, ki ljubi delo in trud in najde v njem zadovoljenje. Dokler mu je dala njegova ljubezen delo in ga zaposlila, se je baval s tem. Ko se je to povsem naravno končalo, se je vaše medsebojno razmerje izpremenilo, toda nikakor ne ljubezen, kakor vi domnevate. Ljubezen, ki hoče osvajati, in ljubezen, ki je že osvojila, sta popolnoma različni stvari. Prva napenja vse sile junaka; vzbujajo mu strah, upanje in želje; vodi ga od zmagovalstva do zmagovalstva in vsaka ped, ki jo svoji, postane kraljestvo. Na ta način vzdržuje in hrani vso delavnost moža, ki se ji prepusti. Druga ljubezen tega ne more več. Mož, ki ga je zakon osrečil, se ne mara več kazati kakor fant; ni se mu treba več bati ne upati ne želeči. Ni se mu treba predajati več sladkemu trudu, ki ga je vodil od zmage do zmage, kar si je že pridobil, mu ne vzbuja več novih želja po osvajanju.

To povsem naravno razliko si morate, ljubi otrok, zapomniti, potem se vam ravnajte vašega moža, ki najde zdaj več zabave v poslih kakor ob naši strani, ne bo videlo tako zoprno. Kaj ne, vi si gotovo želite, da bi sedel

z vami v zeleni travi, da bi vam gledal v sinje oko in da bi vam poljubljaj lepo roko? Vi si gotovo želite, da bi vam slikal srečo ljubezni spretno in nežno, vedno in vedno z novimi barvami, kakor to znajo zaljubljeni in da bi vas vodil od občutka do občutka; saj jaz sem imela v prvih letih po poroki prav te želje. Toda to ne gre. Najboljši mož je obenem tudi najbolj delaven mož. In kadar ljubezen ne zahteva več dela in skrb, kadar postane vsaka zmagata samo ponavljanje prejšnjih, kadar osvoboditev izgubi na svoji vrednosti kakor tudi svoji mičnosti, potem zgubi nagib k delavnosti svojo potrebno hrano in se obrača tja, kjer jo lažje najde. Najmodrejši mož stopi na pot novih odkritij in gleda na odkrito samo s hvaležnostjo. V bistvo naše duše sodi, da hoče biti vselej zaposlena in da hoče vedno naprej. In če vodi pamet naše može na tej poti k poslom, potem se mi radi tega ne smemo jeziti, če se ne zabavajo z nami kakor nekdanj ob srebrnem potoku. V začetku je bilo tudi meni težko prenašati to izpremembo. Toda moj mož je takoj izpregovoril nasproti meni povsem jasno: Veselje, s katerim me sprejmeš, ne more skriti tvoje nevolje in tvoje vlažno oko se zaman trudi, da bi bilo veselo; jaz vidim, kaj ti hočeš. Jaz naj bi s teboj sedel na zeleni travi kakor poprej. Vedno naj bi bil na tvoji strani in naj bi živel od tvojeja ožračja. Toda to mi ni

mogoče. Tudi če bi bil tvegaj svoje življenje, bi te bil nesel po žici zvonika, ako bi te drugače ne mogel dobiti; toda zdaj, ko te že imam v svojih rokah, ko sem premagal vse nevarnosti in ovire, zdaj ne najde moja strast a te strani svojega prejšnjega zadovoljstva. Kar je bilo žrtvovano mojemu samoljubju, neha biti žrtev. Želja po odkritju novega in osvojitvi, ki je vsakemu človeku prirojena, zahteva novo življensko pot. Preden te še nisem imel, sem moral uporabiti vse svoje vrline, da sem se dvignil od stopnje do stopnje k tebi; zdaj, ko te imam, si ti postala najvišja stopnja, od koder gledam dalje.

Čeprav mi primera o zvoniku in tudi čast, da sem postala najvišji klin na moževi lestevici, niste posebno ugajali, sem vendar sčasoma pričela po premisslavljanju o človeškem ravnanju razumevati, da drugače ne more biti. Svojo delavnost sem obrnila k svojemu novemu poklicu, k gospodinjstvu, ki bi me v časih hrepenenja po zeleni travi dolgočasilo. Ko sva se z možem po trdem delu zvečer pogovarjala, kaj je on naredil na polju in jaz na vrtu, sva bila bolj vesela kakor duše, ki se najbolj ljubijo na svetu. In kar je pri tem najsrečnejšega: ta užitek nas ni zapustil niti po 30. letu zakonskega življenja. Še vedno se pogovarjavo tako živahno o gospodarstvu in gospodinjstvu kakor poprej. Spoznala sem okuse svojega moža, pripovedujem mu iz političnih in znanstvenih listov, kar mu ugaja. Če le morem, mu kupim knjigo, ki mu ugaja. Dopisujem si s svojimi poročenimi otroki in se veselim, ko prejmem od njih vesele vesti. Pomagam mu pri knjigovod-

stvu in skrbno spravljajm potrdila in druge listine, ki so potrebne za umno gospodarstvo. Navajena sva na red. Poznava duha svojih opravil in dolžnosti ter sva pri vsakem koraku previdna.

Tega uspeha bi ne bila nikdar dosegla, ko bi bila v zakonskem življenju igrala vlogo nežno se ljubečih in bi bila izrpalna svojo delavnost z zagotavljanjem medsebojne ljubezni. Bržkone bi se bila zdaj gledala dolgočasno drug drugega. Na travi bi se nama zdela prevlažno, večerni zrak prehladan, popoldne prevročje in zjutraj predolgočasno. Želela bi si družbe, ki bi se pri nas ne zabavala in ki bi komaj čakala, da nas zapusti; če bi si jo pa poiskala, bi ta komaj čakala, da zgineva. Prišla bi na glas ljudi, ki hočejo prisostvovati zabavam, ki jih ne morejo več prebaviti, ali pa bi bila končala pri igralni mizi, kjer stari in mladi še vedno lahko sede skupaj.

Ako nečete doživeti tega primera, moj otrok, potem sledite mojemu zgledu in ne stavite na svojega zaposlenega moža prevelikih zahtev. Pri tem pa nikar ne mislite, da sem se odtegnila vsaki zabavi. Dovolj je še najdem ob raznih priložnostih; samo iskati je ni treba in ne zavračati. Še vedno prepevam svojim malim vnukom, ko se zbirajo okoli mene, pesem, ki je mojega moža vnela do skrajnosti, ko se je zame potegoval, in ti mi kličejo: »Še enkrat, še enkrat, babica! Njemu pa se od veselja utrga solza. Tedaj ga vprašam, ali bi se mu zdaj ne zdelo nevarno iti pome na zvonik, in on vzkligne še krepkeje, prav tako kakor mali: O še enkrat, babica, še enkrat.